

Eksamenstid for frøavlere

Af Jørn Lund Kristensen
Frøavlskonsulent, cand.agro
DLF-TRIFOLIUM A/S

Så er det eksamenstid. I juni går større børn og unge til eksamen. Alle bliver hørt i årets lektie. De gode karakterer gives til de dygtige, velforberejede og heldige. De dårlige karakterer opnås af mindre dygtige, de der nedprioriterede faget eller var så uheldige at trække det sværeste emne ved det grønne bord.

Høsten er frøavlerens eksamen. Det gælder om at være klar og velforberedt, for her er der ingen mulighed for reeksamen. Om vi er heldige at trække en høstopgave med fuld sol som i høst 2006, eller om vi er uheldige at trække den svære høstopgave som i 2007, hvor regn gjorde frøhøsten lang, besværlig og dyr, ved vi ikke på forhånd. Men de frøavlere, der er klar og har nok høstkapacitet og tilstrækkelig lager- og tørrekapacitet, har større chance for topkarakterer. Hvis man derudover også er i besiddelse af en god, ren, velplejet og

Høst af lave typer af engrapgræs kan ske direkte på rod

ensartet frømark, er der ingen grund til nervøsitet. Så er det bare at nyde, at tanken på tærskeren fyldes, før man forventer det og, at frøet føles både sundere og tungere, end man husker, det nogensinde har gjort før.

Rent frø kommer fra rene marker

De fleste har områder eller pletter i frømarken, som er forurenede med vanskeligt frarenseligt ukrudt og/eller fremmede græsser. Før høst er det vigtigt at være sig disse områder bevidst og have en strategi klar:

1. Gå en sidste tur med hækkesaks, lugerjern eller rygsprøjte og fjern problemet
2. Fraskær området og høst det ikke. Knus det med brakpudser eller sprøjt det ud
3. Høst de forurenede områder til sidst, så mejetærskeren ikke får spredt de fremmede græsser til de rene dele af marken (f.eks. hejre, væselhale)
4. Lad ukrudtsgræsserne drysse af før høst (f.eks. alm. rapgræs i stående, sildig engrapgræs)
5. Avlen fra større marker kan deles i to partier, så det store rene parti holdes adskilt fra det lettere forurenede parti. Anvendes også ved produktion af basisfrø og SOD kvaliteter

Efter høst er der i sensommeren eller det tidlige efterår nogle muligheder for sprøjtning med græsukrudtsmidler (f.eks. Boxer, Stomp, Primera Super, Hussar, mm). Det kan være med til at reducere mængden af græsukrudt til høst 2009. Vær klar. Spildfrø af græsukrudt i frøgræs skal

Stort spild når stående engrapgræs, Balin, udsættes for storm og slagregn

tit bekæmpes i fremspiringsfasen, som ofte finder sted efter de første regnbyger efter høst.

Høstmetode

Noter datoerne for blomstring så man får en fornemmelse af, hvornår frømarken især skal følges tæt med henblik på skårlægning og evt. direkte høst. Når høsten nærmer sig, tages også vejruddsigten i ed. Normalt skårlægges ikke med udsigt til ustadigt vejr, men kommer der storm og slagregn i forbindelse med det ustadige vejr, vil en stående afgrøde være meget udsat for spild. En god, renstrået frømark, der er vækstreguleret med Moddus, er tjenlig et par dage før den frømark, der ligger ned.

Er der tale om en stående, spildsom frøafgrøde, gælder det gamle mundheld, at det er bedre at høste/skårlægge 3 dage for tidligt end 3 timer for sent.

For tidlig høst af stående, ikke spildsomme sorter og af frømarker, der er gået pænt i leje, kan ikke anbefales. For tidlig mejetærskning af disse afgrøder vil ske med nedsat kapacitet og med manglende rentærskning. Her er det værd at vente på mere modenhed og gerne mere sol.

Tørring og lagring

Høsten er i hus, når frøet ligger på gulvet på planlageret under et fast tag. Men frøhøsten er først tilendebragt, når der på planlageret ligger en færdigtørret, nedkølet og sund vare.

Der er ikke to høstår, der er ens. Fordi man det ene år kunne høste en næsten moden afgrøde direkte på roden og med kold luft fik den gjort færdig på lageret, er

det ikke givet, det går godt året efter.

For at reducere åndingsprocessen bør frøet nedtørres til under 12%. Skal frøet opbevares i længere tid, og skal der være plads til, at frøet slår sig, vil det være fornuftigt at nedtørre frøet til 11% i sommermånederne. Hvis man gerne vil undgå at tørre på frøet igen i løbet af efteråret.

Der kræves megen luft til nedtørring af frø. Indtil vandprocenten kommer under 20%, skal blæseren køre hele døgnet med uopvarmet luft. I den første del af tørringen skal der bruges maksimalt med luft, for da skal der fjernes store vandmængder. Kniber det med at få luften op igennem bunken, kan det blive nødvendigt at lukke for nogle kanaler og belufte portionsvis. Det er bedre, at der er rigeligt med luft på dele af tørreriet, end der er for lidt luft på hele tørreriet.

Når vandprocenten nærmer sig 14-15%, begynder nedtørringen at gå langsommere. Nedtørring af frø til 11-12% kan lade sig gøre, hvis temperaturen er høj og luftfugtigheden lav. Det vil dog ofte være billigere at tilsætte varme til tørreluften og få afsluttet nedtørringen hurtigere. Efter nedtørring med varm luft skal der afsluttes med uopvarmet luft i de koldeste timer, så åndingsprocessen bringes ned på minimum. Først herefter kan frøet skovles op i en større bunke eller flyttes fra tørreriet.

Har man fået lyst til at læse mere om frøhøst og frøtørring, så prøv at kigge i vore hæfter "Værd at vide om frøtærskning" og "Værd at vide om frøtørring". De ligger også på www.dlf.dk/avlsservice

Vandbestemmelsesapparat SUPERPRO

Fleere frøavlere samt DLF TRIFOLIUM's konsulenter har gode erfaringer med vandbestemmelsesapparatet Superpro, der kan anvendes til vejledende bestemmelse af vandindholdet i frøråvaren med en sikkerhed inden for 0,5%. Ud over at kunne bestemme vandindholdet i græsfrø kan Superpro også bestemme vandindholdet i hvede, byg, havre, rug, raps, ærter, majs, triticale, rødkløver, hvidkløver, spelt, lupin, agerbønne, hørfrø samt spinatfrø. Andre afgrøder kan også kodes ind. Apparatet produceres og forhandles af firmaet Supertech Agrolin. Selskabet kan kontaktes på **telefon 64 81 20 00** eller på e-mail: supertech@supertech.dk.

Vi har ansat Lene Krüger som vor første kommunikationschef. Hun bliver ansvarlig for at styrke den in- og eksterne kommunikation i hele DLF-TRIFOLIUM koncernen.

Fremover kommer hun også til at stå for produktionen af dette blad og afløser således Lars Johansen, der hidtil har været ansvarshavende redaktør.

50 år

Analyseassistent **Vinni Munksgaard Lind**, Randers, den 22. juni 2008

Lagerarbejder **Finn Lolle A. Argjum**, Dyrup, den 23. juni 2008

Kontorassistent **Liselotte Colfach**, Roskilde, den 1. juli 2008

Lagerarbejder **Leon Meng**, Dyrup, den 15. juli 2008

Lagerarbejder **Niels Ejnar Overgaard**, Randers, den 29. juli 2008

Lagerarbejder **Rene Kruse**, Åkirkeby, den 1. august 2008

60 år

Kontorassistent **Jette Brinch**, Roskilde, den 27. juni 2008

Lagerarbejder **Hans Gliemann Buch**, Dyrup, den 25. juli 2008

Assistent **Hans Chr. Stjernegaard Hansen**, Højme, den 10. august 2008

25 års jubilæum

Lagerarbejder **Bruno Olesen Broch**, Hadsund, den 7. juli 2008

Lagerarbejder **Poul Lindberg Brandt**, Hadsund, den 9. august 2008

Stort til lykke til fødselarerne og jubilarerne